№ 61 Opłata pocztowa uiszczona gotówką

פרייטיג 20 גראשען

Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

21-טער יאָהרגאַנג | 11 marca 1928 r. | זונטאָג, י"ט אדר תרפ"ח | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּעטרעקאָווער 86, טעלעפאָן: אין לאָדזש 18, אין פּאַריז 18, אין ניו יאָרק 18

18 יידען! 18

לאָזט אויך נישט נאָכאַמאָל אָנגערעדט דורך די אגודה, גלויבט נישט זייערע נייע שקרים! די אגודה אַלזאָ האָט זיך געשטעלט, אַלס "פערלאָזען זיי, בעת זייער הויפּט־קרגען, דאָס „יוד", הויפּט זיי נישט צו שטיפּען בכלל אין לאָדז, אַגיטירען זאָרגן הינע רעדעל־פיהרער הייסער פאַר זייער ליסטע, דאָס איז דער בעסטער בעווייז, אַז זיי האָבען נאָר דעם ציל צו צוקלעבען דעם יודישען סענאַט מאַנדאַט אין לאָדז.

יודען! געהט היינט אַלע צו די וואהלען און העלפט מיט אייער שטים צו וועהלען

ה' שלמה בודזינער, פרעזעס פון דער יודישער קהלה אין לאָדז, גרינדער און פרעזעס פון רעטונגס־קאָמיטעט.

יעדע אייגציגע שטים קאָן ענטשיידען דעם גורל פון יודישען מאַנדאַט!

וואַרנונג!

צוליב דעם, האָט בײַ די סטם־וואהלען האָבען זיך געפונען אַזעלכע, וועלכע האָבען געוואָלט שטימען מער אַנדערע, מאָדערן מיר אויף אַלע וואהל־בערעכטיגונגען צו געבען שטימען מיט א צעטעל 18 הייסט בעלד אין דער פריה. די צעטעלען 18 מוזען זיין פון הויט פּאַפּיר, רבין פון בערד זיטען אָהן פונקטלען, פּאַסעקלך און אַלעקען. אויסער דעם 18 טאָר זיך גאָרנישט געפונען אויף דעם צעטעל.

אין אַלע עניינים וועגען זיך אין אונזערע אינפאָרמאַציע־ביוראָס: ציגעל־גאַס 4 (טעלעפאָן 27-28), שענקעוויטשא 3/5, קילינסקא 44, זשגאָוטסקא 7, זגערזשער 40, גלובנא 62.

נאַציאָנאַלע און רעליגיעזע יונגען אייער אייגע פליכט איז מיטצוברענגען הייסט אַלע די אין מען פיטצוהעלפען צו אונזער הייסטרדיגען ערפאָלג. די וועלכע האָבען זיך נאָך נישט רעגיסטרירט, דאַרפען זיך שטעלען הייסט 9 פריה אין אונזער הויפּט־וואהל־ביורא (צענעלניצגע 4), בכדי אַרויסצוהעלפען לעגיטימאַציעס.

18

אָסטראָווצער, אַמשינאָווער, סטרימאָווער, סאָכאַטשאָווער, פּאַביאַניצער, ראַדזימינער, ראַדאָמסער, ראַסשער, ראַדאָשיצער חסידים

גיט אייך אַן אַ חשבון־הנפש. לאָזט אייך נישט וויטער פערפיהרען פון די אגודה'שע רעדעל־פיהרער וועלכע האָבען אייערע שטימען צום סטם אַרויסגעוואָרפען

שטימט נאָר פאַר ר' שלמה בודזינער!

אונזערע פערטרויאָנגס־מענער

אין די אַבאַדאָווע קאַפּיטעס האָט האָבען נאָך נישט אַרויסגענומען די לעגיטימאַציעס, דאַרפען אונדערגעקומען אין אונזער ביורא (צענעלניצגע 4) הייסט פריה.

אויך אַזעלכע, וועלכע ווילען איבערגעהמען די גאַך פרייע אַבוואָדען, דאַרפען זיך מעלדען.

33 יידישע וועהלער! 33

33 די איינציגע רשימה יודישע ליסטע אין 33

מיר מאָדערן אייך אויף צו געהן היינט זונטאָג צו די סענאַט־וואהלען און אַלע ווי אונזער זאָלט איהר שטימען נאָר פאַר דער אמתיגער רשימה־יודישער ליסטע 33.

געדענקט, אַז מיט אויער אָנגעבען אַ שטים פאַרן "18", העלפט איהר צו אַ דורכפיהרען אין סענאַט אַרמען אַ נישט־יוד, דאָס דעמאָלט שפּיקערמאַן. געדענקט, אַז דאָס, וואָס אַ'היל אייך פער־טומלען די מחות, בכן שפּיקערמאַן איז שוין געוועהלט געוואָרען אין סטם אין קאָנינער וואהל־קרייז איז א שקר מוחלט. דאָרט איז גאָר געוועהלט געוואָרען אַ געוויסער יוליאַן וויל. אַזוי־ווי איז איהר בשום אופן נישט אַן אייער שטים פאַר אַ יוד, שטימענדיג אויפן "18", געדענקט, יודישע וועהלער, אַז אום סענאַט האָט די איינציגע יודישע ליסטע 33 די בעסטע אויסיכטען אַדורכצופיהרען אַ מאַנדאַט. זאָהן־זשע דעריבער נישט גלייכגילטיג, נאָר געהט אַלע צו די אורנעס און העלפט צום נצחון פון דער ליסטע 33.

אַלגעמיינער יודיש־נאַציאָנאַלער וואהל־בלאָק.

33

קויפן אייך יוד

טאָר נישט שטימען פאַר ליסטע 18 וואָס האָט צובראָכען 16 יודישע מאַנדאַטען פון סיים אין פּוילען.

אַכטונג, צעירים!

מיר מאָדערן אייך אויף דיסציפּלינאַריש זיך צו שטעלען צו דער אַרבעט צו די סענאַ־וואהלען און זיך

היינט רעגיסטרירען אין אונזער ביורא

צעירים, העלפט צום נצחון פון דער ליסטע 33!

33

וואהל־מאָמיטעט פון צעירי אגודת ישראל ביים אַלג. יודישען נאַציאָנאַלען בלאָק.

צו אַלע אגודה־יודען אין לאָדז

פון נישט אַל דעם עצמכם. צוברעכט נישט מעהר די דיסציפּלין און איינגיגקייט פון דער אגודה־צענטראַלע — און שטימט נישט אין לאָדז און אין דער גאַנצער לאָדזער וואָיעוואָדזשטוט אויף די ליסטע 33, וועל אַזוי איז געהען בפירוש אָנגעסירט אין „יוד" פון פרייטאָג, אַז נאָר אין די שטעט וואָיעוואָדזשטוס ווי ס'איז דאָ שאַנסען אַדורכצופיהרען אַ אגודה־קאַנדידאַט דאַרף מען שטימען אויף דער ליסטע 33. לאָדז און די לאָדזער וואָיעוואָדזשטוס זענען פערעכענט צו די ערטער, אין וועלכע די „אגודה" קאָן נישט אַדורכפיהרען אין סענאַט קיין איינציגעס קאַנדידאַט. צוליב דעם דאַרף מען אין לאָדז, פּאַביאַניץ, לאָסק, זדונסקא־וואָלא, שטראַדז, קאַליש, קאַלישי, פּיאָטרקאָוו, ראַדאָמסק, רודאַ־פּאַביאַניץ, אַנדזשעיאָוו, זגערזש, פּאַדעמבּיק, גלאָווניאָ, סטריקאָוו, אַזערקאָוו, לענטשיץ, קאָניץ, קאַלאַ, ברזשעזשין, קאָנסטאַנטין, אַלעקסאַנדער, לוטאָמיערסק, כאָמאָשאָוו א. א. ו. ווי בכלל אין אַלע שטעט און שטעטלעך פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטוט נישט שטימען פאַר דער ליסטע 33, ווייל אין דער פּעראַנטוואָרטליכער פראַגע מוז מען אָפּלגען נאָר די וואַרשאַווער צענטראַלע.

י. וואַרדיסלאַווסקי, י. יאַכסאַוויטש, ס. זילבערשטיין.

אַ הערצליכען מזל טוב

צו דער פערלאָבונג פון מיין ליבען שוואָגער ברודער און אָנקעל

מאיר ראַפּאַלאָוויטש

מיט פרל. אסתר פייגל בליאַכאַווסקי

אויס קאָנסק

פנחס זאַנענבערג און פאַמיליע.

אַנ'איינגע־פיהרטע בעקעריי צו מצות

צו פערדינגען. עס קען זיין מיט אַ געוועלב. אָפּערטען אונטער „בעקער" אין אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

ווייכטיג

פאַר טריקאָטאַזש־בראַזשע

די טריקאָטאַזש־פאַבריק פון א. שאַפּירא נאַווא־צעניעלניאַנאַ 3/5 (רוגד־שטיהלען 28 און 32 פון) נעמט אַז לויז־אַרבייט

Dr. med. A. Mazur

ספּעציאַל־אַרצט פאַר טויטרן, גאַז פון האַלז־קרענק. ווי אויך שפּוט און שפּרעך־שפּאַלטער

האָט זיך אינערגעצויגען אויף

וולאָדאַרסקיא 65

אייגענג אויף דורך פּיאָטריק. 46) טעל. 66-01

נעמט אַן פון 11½—12½ און פון 3—5 נאָכמ.

כליינהענדלער־פעראיין פון האַלע און מערס

אַנראַדאָוואַ 10.

מיר מאַכען בעקאַנט אונזערע מיטגלידער, דאָס זונטאָג ד. 25. מערץ 4 אַ זייגער נאָך נאָכמ. צום ערשטען טערמין און 5 אַ זייגער בײַ יעדע צאָהל מיטגלידער קומט פאַר:

די יעהרליכע גענעראַל־פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג־אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) שעטיגקייטס־בעריכט, 3) קאַסע־בעריכט 4) וואהלען פון אַ פערוואַלטונג און אַ רעוויזיאָנס־קאָמיסיע 5) פרעגע פאַרשלאָגען.

די פערוואַלטונג.

בעמ.: איינגעריכט־קאָרסען פאַר מיטגלידער, וועלכע האָבען רעגולירט דעם בייטראָג, גיט אַרויס דאָס פעראיינס־ביורא.

מיר האָבען ערהאַלטען ידיעות, אַז די אגודת'שע רעדעל־פיהרער וועלען הייסט וואָהרשיינליך ווידער אַרויפלאָזען אַ כלומרשע'ן צריך פון אדמו"ר שליט"א מאַלכעסנער פאַר זייערע צוועקען.

מיר ווילען דעריבער מיט, אַז עס איז שקר וכזב, ווייל

אדמו"ר שליט"א האָט זיי קיין בריף נישט אַרויסגעגעבען.

די אונפּאַרטייישע רעליגיעזע יודען אין לאָדז.

בעקאַנטמאַכונג.

זעמטליכע בעלי־חובות פון

שמואל בערלינערמאַן בושעזשע נער 21

ווערען אויפגעפאָדערט אויגבעדיגט אין זייערע אייגענע אינטערעסען צו קומען מאָרגען מאָנטאָג, דעם 12 מערץ, 9 אַ זייגער אויעגר אין לאָקאַל פון פאַבריקאַנטען־עראַיי (זאַכאַדניאַ 68) כדי ענטזילטיג צו ערלעדיגען די אַנגעלעגענהייט. גלייכצייטיג ווערען די בעלי־חובות געבעטען מיטצוברענגען די וועכסלען וואָס זענען געווען צאָהלבאַר אין מעברואַר 1928.

דער קאָמיטעט.

בעמ.: פאַר די בעלי־חובות, וואָס ווילען מערגען נישט קומען, נעמט פון זיך אַראָפּ דער קאָמיטעט די פּראָטאָקאָלירטליכקייט.

צו אַלע אגודה־יודען אין לאָדז

פון נישט אַל דעם עצמכם. צוברעכט נישט מעהר די דיסציפּלין און איינגיגקייט פון דער אגודה־צענטראַלע — און שטימט נישט אין לאָדז און אין דער גאַנצער לאָדזער וואָיעוואָדזשטוט אויף די ליסטע 33, ווייל אַזוי איז געהען בפירוש אָנגעסירט אין „יוד" פון פרייטאָג, אַז נאָר אין די שטעט וואָיעוואָדזשטוס ווי ס'איז דאָ שאַנסען אַדורכצופיהרען אַ אגודה־קאַנדידאַט דאַרף מען שטימען אויף דער ליסטע 33. לאָדז און די לאָדזער וואָיעוואָדזשטוס זענען פערעכענט צו די ערטער, אין וועלכע די „אגודה" קאָן נישט אַדורכפיהרען אין סענאַט קיין איינגעס קאַנדידאַט. צוליב דעם דאַרף מען אין לאָדז, פּאַביאַניץ, לאָסק, זדונסקא־וואָלא, שטראַדז, קאַליש, קאַלישי, פּיאָטרקאָוו, ראַדאָמסק, רודאַ־פּאַביאַניץ, אַנדזשעיאָוו, זגערזש, פּאַדעמבּיק, גלאָווניאָ, סטריקאָוו, אַזערקאָוו, לענטשיץ, קאָניץ, קאַלאַ, ברזשעזשין, קאָנסטאַנטין, אַלעקסאַנדער, לוטאָמיערסק, כאָמאָשאָוו א. א. ו. ווי בכלל אין אַלע שטעט און שטעטלעך פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטוט נישט שטימען פאַר דער ליסטע 33, ווייל אין דער פּעראַנטוואָרטליכער פראַגע מוז מען אָפּלגען נאָר די וואַרשאַווער צענטראַלע.

י. וואַרדיסלאַווסקי, י. יאַכסאַוויטש, ס. זילבערשטיין.

צאַהן־אַרצט Z. BIELAKOWSKA

פון וואַרשע — נעמט אָן

סילינסקי 113 (נאָוואָע 41) טעל. 48-27

פון 10—1½ פאַרמ. און פון 4—7 אָוונד

רעפּאַראַציעס, פּלאָמבירונגען, העלונג פון דושאָנסלעס, צייטן, א. אַז. ו. — די ווינדאַ איז טעטיג.

אין 6 לעקציעס

לערן איך אויס טאַנצען אַנפאַנגער די נעעכטען, מאָדערנע טענץ אין מען פריהאַס־וואָיינונג, אויף שענקיקעוויטשא 15, פראָנט ערשטער שטאָק.

מיט אָכטונג באַלעק־טייסטער

ב. לעיבאָוויטש

בעמ.: עמפאַנג־שטאָן טעגליך פון 11 אַזייגער פריה ביז 10 אָוונד.

Dr. Niewiażski

SIENKIEWICZA 34, tel. 59-40

ספּעציאַל־אַרצט פאַר סיפיליס, פּריפּאַר און מענער־שוואַכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 5—9 אָוונד. 603

Dr. med. L. Pikielny

ספּעציאַל־אַרצט פאַר

נירען, בלאָזען און האַרן־קראַנקהייטען

Nawrot 8, tel. 19-90

עמפאַנג פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med. J. Stupay

ספּעציאַל־אַרצט פאַר אויגען־קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעגעבען אויף דער

פּיעטריקאָווער 76 (רוג מאַניושקי)

אַדרעסירט פון 6—7 נאָכמ.

געשלאסען די סעסיע פון דער פעלקער-ליגע

ענגלישער לופט-פלאט ארויסגעפלויגען קיין עבר-הירדן. — די מרידה געגען ענגלאנד צופלאקערט זיך אין דער גאנצער אראבישער מדבר.

געשלאסען די סעסיע פון דער פעלקער-ליגע

ג נ ע ו ע, 10 מערץ (פס.) המצב אדונג איז געשלאסען געווארען די מערץ-סעסיע פון דער פעלקער-ליגע. די דעלעגאטען האבען שוין אנגענומען אונזערע אנטרעגן א המון. דער מיניסטער זאלעסקי פאהרט מארגען זונטאג אב פון גענף.

פאלשע קלאנגען וועגען א פארטאל מיט'ן מינ. זאלעסקי איז גענף.

ו ש ר ש ע (טעלעפאנישע) א טייל פון דער נעכטיגער היגער פרעסע האט גע-ברענגט אנ'אלארמירענדע טעלעגראפע פון גענף, אז דערט זאל האבען פאסירט א פארטאל מיט'ן אויסן פונם פרעזידענט זאלעסקי. די דאזיגע ידיעה איז אנגעגעבען געווארען אין נאמען פון פא"ש. ווי ס'טאקט זיך אבער ארויסגעשטעלט זענען די דאזיגע צייטונגען פארפיהרט געווארען פון געוויסע מקורות, וועלכע זענען געווען פעראינטערעסירט ארויסצורופען א טומעל ארום דער פרעגען פון מיניסטער זא-לעסקי, וועלכער קאנדידירט צום סענאט.

די גאנצע ידיעה איז אויסגעזוויגען פון פינגער. מיניסטער זאלעסקי איז שוין ארויסגעפאהרען פון גענף אין מאנטאג פריה קיפ אן קיין ווארשע.

ליטווינאוו איז ווארשא.

ו ש ר ש א, (טעלעפאנישע) אויסן הייג קיין גענף, איז ליטווינאוו הייגע נאכמittאג אנגעקומען קיין ווארשע, וואו ער שטעהט איין אין דער פעווייטערער אמבאסאדע. מארגען פאהרט ער אב קיין בערלין און פון דארט קיין גענף, צו דער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ, וואס חודש געפינט דינסטאג.

די ערשטע זיצונג פון סיים — דעם 27 מערץ.

ו ש ר ש ע, (טעלעפאנישע) ס'איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען, אז די ערש-טע זיצונג פון סיים וועט פארקומען דעם 27 ח. ח. נאך דער קאנסטיטואירונג פון פרעזידיום, וועט די רעגירונג פארלייגען דעם סיים צו בעשטעטיגען די אלע דעקרעטען, וועלכע זענען דורך דער צייט ארויסגעגעבען געווארען דורכן פלוכה-פרעזידיום. נאכ'ן בעשטעטיגען די דעקרעטען וועלען אנגעלייגט ווערען די זיצונגען צוליב די יום-טוב-פעריען.

דער גאנצער לופט-פלאט איז עבר-הירדן.

לאנדאן, 9 מערץ. (פס.) „דיילי טעלעגראף" שרייבט, אז די אויפשטאנד-בעוועגונג און זאראביען דארף נושם ווע-רען ברענגענדשעצט. פון מאכענט און, ווען ענגלאנד האט אויפגעהערט צו פאס-סירען דעם סענג פון תרושאם איבן מאור, האבען די סאוויעטען מוט אויחם אנגעקומען בעציהונגען. מאוויעטישע שולען בעזוכען רעגעלמעסיג די פאר-טען הירושאב.

מאקסים גארקי—סאוויעטישער בילדונגס-קאמיסאר.

ר י ג א, 10. מערץ. (פס.) דו רעגער צייטונג „פלאוא" ברענגט א ידיעה וועגען דער דעמיסיע פון בילדונגס-קאמי-סאר לונאטשארסקי. אויף זיין ארט

אסטראווצער רבי נפטר געווארען.

אסטראווצע (טעלעפאנישע) הייגע 1 בינאלט אין דער אסטראווצער רבי ר' מאיר יחיאל הלוי פון חנה בתלע פלאצלונג שוטר פרצאס געווארען אין פערלוירען דאס בעוואוסטזיין. בון 2 ז זיגער בינאכט איז דער רבי נפטר געווארען.

—o—

ציהונג פון דער ה כלאם מלוכה לאטעריע צווייטער און דריטער מאג.

זל. 5000 נ' 129917.	זל. 15000 נ' 12681
זל. 3000 נ' 80242 90402 94044 101887 101140.	זל. 5000 נ' 46570.
זל. 2000 נ' 80107 85440 119824.	זל. 3000 נ' 62632 81242 119918
זל. 25000 נ' 80901.	זל. 2000 נ' 17215 85188 50948 100112 84034 81423.

אפקלאנגען פון די אנטיסעמיטישע עקסצעסען אין לעמבערג.

לעמבערג. (טעלעפאנישע) דאס אויפשטעהען דו ארעסטירטע פון דאנגען בעת די מיטוואך'דיגע געשעהענישען האט געדיענט א גאנצע גאס. דער גרעסטער טייל פון ארו ארעסטירטע און גאלן לעגיטימירטע זיך ארויסגעלאזען געווארען אויף דער פרי. נעבען אזוי אפאדעקטיפער, וואצלאו פרידמאן און מאלסלאו לשוואנראזוסקו ווערט פע-סטגעהאלטען אז פראצעס. זיי ווערען בעשול-דיגט אין שמעלען א ווערשטאנד דער מאסטראווצער רבי נפטר געווארען.

לאדזער כראניק.

פאבאר - קאמיסיע

פאר די יאהרגענג 1906—1883

(:) מארגען וועט אין לאבאל אויף טראגיטא 10 אסטורען א פאבאר קאמיסיע פאר די יעהרגענג פון די יאהרגענג 1883—1906, וואס האבען נאך בין אונצ נושט רעגולירט זעלבער מוליטשר דתסט אין האבען נושט קיין מוליטשר פיגלער. אי דער קאמיסיע דארפען זיך שטעלען די אלע אויפשערקזאמקייטען פארזאגן, וואס אויפ'ן שטח פון 2., 3., 5., 8., 0., און 11. פאלגען פאבריקאציע מען.

נאכ-דיזשור אין די אפטייקען.

הנגם דיזשורען פאלגענדע אפטיקען: עפשטיין, פעטרוקאווער 225, בארטאשעווסקי, פעטרוקאווער 95, ראזענבלום, צינגעל גאס 12, נאדלמן, מסלאניא 54, מאפראווסקי, נאוומאס-עיכקא 15.

יוליאן בירנבוים.

פון גוטע און אנגענעמען א ידיעה, אז דארט אין אויף א מרגאנשען אופן נעשטארבען דער אין לאדז פאפולערער אנדרסטרעלער יוליאן בירנבוים.

בירנבוים האט געענדיגט דאס לאבאר כערוואבאריום און פעטערבורג און מען מוטען דעם טיטל „פרייער ארטיסט". ער האט פערמאגט א שלטענע מוזיקאלישע בעגאבונג און די מעטער, וואס זיין מוזיקאלישע האט ארויסגעבראכט האבען בעעזערט די צוהערער. אין לאדז האט פערשטארבענער נאטאט מרוי מעגען דער פרייגעבונג צוריקצובעקומען זיין הויז.

אלעמען איז בעקאנט, ווי שלעכט דער דער רבי מיט זיין הויז-געזונד האט אין 1905, בעת דער שיסערעי הינטער סטריקאוו, געמוזט פערלאזען זיין פערמעגען און אין עד-היום געצוואונגען אפצוריכטען דעם גלות אין דער פרעמד, אין לאדז, בי די אונטערקומטשע בעדינגונגען.

אין שייכות מיט דעם פראצעס געגען סטריקאוער מאגיסטראט, וואס זאל אויפ'ן קומען גאר אינגיכען אין לאדזער קרייז, דערהיסען מיר זיך, אז אנהויב הינטיגע וואך וועט א ספעציעלע אויפמארשונגס-קאמיסיע פון לאדזער ריכטער ארויסמאהרען קיין סטריקאוו, כדי אויפ'ן אָרט זיך צו בעקענען מיט דער זאכלאגע און גלייכצייטיג אויסהערען די יודישע און נישט-יודישע עדות, וועלכע דער סטריקאוער מאגיסטראט האט ארויסגעשטעלט געגען דער תביעה פון רבי'ן.

אין אלע קרייזען פון דער סטריקאווער יודישער בעפעלקערונג הערשט די איבערצייגונג, אז סוף כל סוף וועט אין לאדזער קרייז געריכט ווערען די וואהרהאפטיגקייט פון אלען יודישען כלל: „אמת מארץ תצמח" — דער יושר וועט אנשטעהן דעם סטריקאווער רבי'ן און ער וועט צוריקקריגען זיין הויז און בית-המדרש.

מען גיט אונז איבער, אז צוישען די עדות, וועלכע טרעטען ארויס אין דעם פראצעס מצד דעם רבי'ן, געפינט זיך איך אזא אנגעזעהענע פערזאן, ווי דער סטריקאווער ראש-הקהל און געוועזענער מאגיסטראט-לאוניק ה' הענך גראפמאן.

נייע וועגדונג איז פראצעס

פון סטריקאווער רבי מיט'ז סטריקאווער מאגיסטראט.

אויספארשונגס-קאמיסיע פון לאדזער קרייז-ריכטער פאה"ר ארוים מיין סטריקאוו זיך צו בעקענען מיט דער זאך-לאגע.

(ג) דער פראצעס פון סטריקאווער רבי אין לאדז גיגען סטריקאווער מאגיסטראט אין צוזאמענהאנג מיט'ן רבינ'ס אנקלאגע צוליב'ן רעקווירירטען מערמעגען זמנעם האט — ווי מיר הערען געהאויר—אנגענומען א נייע וועגדונג. איינער פון די יודישע הויפט-עדות מצד דעם סטריקאווער מאגיסטראט האט, נאכדעם, ווי דער דאזיגער ענין איז בעהאנדעלט געווארען אין „לאדזער טאגעבלאט", זיך צוריקגעצויגען פון איינערהאלטען די פערווירונגס-מעטיוון, מיט וועלכע דער סטריקאווער מאגיסטראט וויל זיך פאר'ן געריכט רעכטפערטיגען. דער דערמאנטער עדות איז ספעציעל געקומען צום תובע, דעם סטריקאווער רבי קיין לאדז און איהם ערקלערט, אז איהם איז בעקאנט דער מאקשיפער אמת פון דער זאך, ער איז איבערצייגט, אז דעם רבי'ן איז ווירקליך געשעהן אן'אונערהערטע עולה מצד דעם מאגיסטראט אין סטריקאוו — און מחאי טעמא וועט ער אין געריכט ארויסזאגען זיך אין דעם זין, ד. ה. לטובת'ן רבי'ן. דערזעלביגער סטריקאווער יודישער עדות מצד דעם מאגיסטראט האט מאר'ן רבי'ן אויך אויסגעדריקט זיין האפנונג, אז די איבריגע יודישע ווי נישט-יודישע עדות מצד דעם מאגיסטראט, וועלכע עס איז בעוואוסט דער מערליך פון דער גאנצער זאך, וועלען העכסטווארשיינליך נישט ארויסטרעטען אין געריכט גיגען רבינ'ס גערעכטער מעדערונג צוריקצובעקומען זיין הויז.

אלעמען איז בעקאנט, ווי שלעכט דער דער רבי מיט זיין הויז-געזונד האט אין 1905, בעת דער שיסערעי הינטער סטריקאוו, געמוזט פערלאזען זיין מערמעגען און אין עד-היום געצוואונגען אפצוריכטען דעם גלות אין דער פרעמד, אין לאדז, בי די אונטערקומטשע בעדינגונגען.

אין שייכות מיט דעם פראצעס גיגען סטריקאווער מאגיסטראט, וואס זאל אויפ'ן קומען אין לאדזער קרייז-ריכטער פאה"ר ארוים מיין סטריקאוו זיך צו בעקענען מיט דער זאך-לאגע.

שטאט-ראט-זיצונג.

(—) דאנערשטאג קומט פאר א זיצונג פון שטאט ראט. אויפ'ן סדר היום שטעהן א רוה פראגען, ווי דער ענטפער פון פרעזידיום פון שטאט ראט אויף דער אנטשרפלאצייע ווענען אויסצאהלען די מוטגלדער פון מאגיסטראט אנ'אונטאלטע שטרעכע פאר 1927; ענטפער פון מאגיסטראט אויף דער אנשריפט פון פאר. אנדרע און אנדרע וועגען די סיאסקען און די שטאטישע פארשען, וואס זענען פערפאלגט געווארען דורכ'ן גיזע. זוזעע פרעזידענט גראשטאוסקי; בעשטימען דעם בודגעט פון דער שטאט-פערוואלטונג פאר 1926 און פערלעזען פון די שטאט-ראט-האמיטעס.

אברהמ'עלע איז ארויס איז גאס איז „יידי-שעז" און אהיימגעקומען אין „דייטשעז"

און צוליב דעם איז געקומען צו א גט.

פון די טראגי-כאמישע ראבינאט-מעשה'לעך.

(ג) שוער און טראגיש איז געווארען אין דער פאמיליע א. פון ציגעל-גאס, חען דער מאן, אברהמ'עלע איז ארטגעקראכען „אין דייטשען". דאס ווייבעל האט אויפגעשטעלט א מאר אויגען אויפ'ן מאן, וועלכער איז ארויס אין גאס אין „יודישען" און אהיימגעקומען אין „דייטשען". דאס ווייבעל האט קיין רוה נישט געהאט, איז געלאפען צו שטעט-מאמע נאך הילף נעגען איהר „איבערגעדרעהטען" מאן. ס'האט זיך דאן אנגעהויבען א פדרת מחלוקת מיט זידלעריען, צו וועלכע עס האט גאר קיין סוף נישט גענומען: אברהמ'עלע, דער מאן, האט זיך אויסגעכאפט און א מאהר-געטען קיין קראקע, צו זיינע קרובים. אז זיי זאלען קומען קיין לאדז זיך אנגעמען זיין קושיחדע. זיין נסיעה האט גרייחרט מעהר ווי א קוואר ריצינאיל און ס'האבען זיך א שאס געטון שהר זיינע קרובים און קרובה'עס, עכטע קראקאוויאקעס, וועלכע האבען אונטערגענומען אנ'איבערצייגונג לטובת דעם „אייראפעאיזירען". בעם ווייבעל'ס עלטערן האבען אבער אלע ארגומענטען נישט גע'הולפ'ט און די אלע מחלוקת האט זיך אויסגעפיקט א דין-תורה מיט א גט.

דער גט, יאק דער גט. דאס פארפעלק האט בעוואוינט 5 צימערן מיט א קוך, געשפילט זיך אויף קלאוויר, געהאט א קינד. אבגעוואוינט קנאפ 10 יאהר—דאס אלצדינג איז אברהמ'עלע א. געווען מוכן-ומזמן אויפצוגעבען, אבער צו דעם צו האט ער בתחילה געמוזט צו-גוישטעלען 1600 דאלאר אלס „ידשקע-דאלאגיע" פאר'ן מארגעווען דאס ווייבעל, פאר „נישטען" איהר יונגשאפט און שהנקייט.

ווי נישט איז, דער ענין איז געווארען ערלעדיגט — אבגע'חתם'עט און אדיג-מ'שטיינס-געזאנט, מען וויינט... אבער די „צאינה-וראנה"-יודינע, די גרושה, זוכט איצט א וועג ווידער חתונה צו האבען מיט אברהמ'לען, מעג זיין שוין „אין דייטשען".

ווי אזוי טוט מען דאס היות ס'איז דא א בשותפות'דיג קינד, קומט זי יעדען שעג אויף זיין סטאנציע, אראנזשירט פקאנדאלען, אז ער זאל איהר געבען געהאלט פאר'ן קינד. וויל ער, מערשט'עהט זיך, נישט. שענה'ט זי צו די מענשען, וועט לויפען זיך צונויף בעת איהרע אוואנטורעס:

— אברהמ'עלע, ווילסטו נישט דיין קינד, וועסטו שוין וועלען מיך. מיר האבען גאך ציוילע אקפען.

דער סוף איז געווען, אז ער האט נאך לאנג אונטערגעהאנדעלט הערען בייזען דעם „וואפענשטילשטאנד". אברהמ'עלע, מיט וועלכען מ'האט זיך לכתחילה געווארען צוליב דער „דייטשקייט זייזער", איז איצט געווארען א גאנצער „יש" בייזיך, ער זאגט, אז ער איז א „קרצקאוויאנין", מיט וועלכין פיל „לאד'זשאנקעס" גרויסען זיך, בכן זיי האבען צוגעקריגען א נייעם סימפאטישען לאגע. מונדפסטוענען אבער האט ער מעשה-דזשענעראלען דעם אנשיקעניש דערלעגט כמו „אדשעפנעגע" נייע 400 דאלאר און איז איהרע שווערצע פטור געווארען אויף מעפס...

יידעז, חברים און בירגער!

דו וואהלען אין סוגם האבען בשווזען, ווי שטארק עס אז אויסגעקאכען דאס מאציאנאלע בעוואוסטזיין פון די פוילישע יודען. צושטעמערט אז גוואלדען דער בלאק פון פחדות, קרגלערע און מאלערע. אויסגענאטען אויף אזהם האט זיך דער גערעכטער צאדן פון גאלק, וועמענס כבוד איז דורך די מאפיזרער זיעע אזוי שטארק בעלוידיגט געווארען, וועמענס אנגעשרעסען זענען פערקיפט פאר א גזיר ערשים, פאר א שטיקעל, פאר א גוט וואר, אן אויב אונגער פון די קאנדידאטען פון דעם דאזיגען בלאק און דאדקגעגאנגען, האט ער עס צו פערדאנקען אלץ און דער וועלט, אבער נושט דעם פרעמען ווילען פון דעם יידישען וועהלער.

אפגעשוישט זעבען געווארען אלע די, וואס האבען געשוואלט גשפריט וועגען פון'ם חורבן פון דעם שטאלצען נאציאנאלען יידענטום, וואס האט נושט בעדעם אפגעשטעלען דעם קאכף פאר זיעע רעכט, פון די אלע, וואס האבען געפרובט זיך אויפצוהרעגען דעם פאלק מיט'ן כח פון דרויסען, הגנה זען פון אלערלי שטעק דתבען און מניעות. מיט וועלכע מור האבען געהאט צו טון.

אמת, אונזער נצחון אויפ'ן אנגעלו פון יידישען פראנט אז נישט געשרונען געווארען מיט א נצחון פון'ם נאנצען בלאק אויף די ערשטע זעבען די מניעות שטארקער געווען פון אונזערע פערבונדענע. זיי האבען נושט בעזוזען צו צו שטעמערן, ווי מור, זוועגע נעגנער, ווען אלע האבען זיך מור אנגעשטויסען אז גרעסערע אין קאמף פאר דעם אין פון גרעסערע שטעקן. מיט שטאלץ אין אויף געהויבענע קעפ שטעהען מור, די פרוילישע יידען, פאר דעם לאגר, פאר דער וועלט.

דעם 11. מערץ, אז'ם טאג פון די סעגאט וואהלען, מוזען מור פערענדיגען די גרויסע מצא אונזערע. זאל נושט פערגעדיגען אז פערפולקאמשען דאס גרויסע ווערק, וואס אז מום אזא גבורה אנגעהויבען געווארען דען בי די וואהלען צום סוגם!

נשרט הנגם מאסטשטיין צו די וואהלען. זאל קונגער נושט פעהלען אין שטומט ווי אזוי מענש פאר דער לוסטע פון בבור, רעכט און גערעכטיגקייט, פאר דער לוסטע 18.

בלאק אויף די ערשטע זעבען די מניעות שטארקער געווען פון אונזערע פערבונדענע. זיי האבען נושט בעזוזען צו צו שטעמערן, ווי מור, זוועגע נעגנער, ווען אלע האבען זיך מור אנגעשטויסען אז גרעסערע אין קאמף פאר דעם אין פון גרעסערע שטעקן. מיט שטאלץ אויף געהויבענע קעפ שטעהען מור, די פרוילישע יידען, פאר דעם לאגר, פאר דער וועלט.

דעם 11. מערץ, אז'ם טאג פון די סעגאט וואהלען, מוזען מור פערענדיגען די גרויסע מצא אונזערע. זאל נושט פערגעדיגען אז פערפולקאמשען דאס גרויסע ווערק, וואס אז מום אזא גבורה אנגעהויבען געווארען דען בי די וואהלען צום סוגם!

נשרט הנגם מאסטשטיין צו די וואהלען. זאל קונגער נושט פעהלען אין שטומט ווי אזוי מענש פאר דער לוסטע פון בבור, רעכט און גערעכטיגקייט, פאר דער לוסטע 18.

גייעקהלה פערוואלטונג נעמט איבער דאס קהלה'שע ערמעגען.

(ג) די קהלה קאמיסיע, בעשטעהענד פון מיטגלידער פון דער אלטער און נייער יהלה פערוואלטונג, וועלכע האט די אויפגאבע פארמעל אויפצונעמען דאס אלעס און אנפערצינגען דאס נעשעם יהלה'שע געמעגען — האט אונטערנעמען אנדערע אנטרעטונגס דורכצופירען.

די קאמיסיע אין אין בעגלייטונג פון בעדעטער ה' נאראל שיין נעווען אין מיטגעם הויז אויף וועמאלע נאס, פעסטגעשטעלט דעם בעשטאנד פון נאנצען אינוועטאר אין דער דאזיגער א.בטמוטציע און וועגען דעם צוגיפנעשטעלט א פראטאקאל.

דער וועטערדיגער בעשוך וועט געמאכט ווערען אויפ'ן בית החיים, וואו די אויפגאבע פון דער קאמיסיע אין נושט גאר קיין לעכטע: עס וועט נויטיג זיין פעסטצושטעלען די צאהל פערים, דעם צי שטאנד פון אלע בינים א. א. וו.

דערנאך וועלען נעהען, לויט דער רוה, די וויטערדיגע קהלה אנגעלעגענהייטען און לעגאטען, וואס וועלען אנגעדרוקט ווערען דורך דער דערמאנטער קהלה קאמיסיע.

* * *

(ג) בון'ן מאנטאג, וועלן עס וועלען זיין קאנסטיטואירען די נייע קהלה קאמיסיע, ארבייטען די בון אויפגעע קאמיסיעס.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פון מערדערישע איפער-לעבענישען און ליידענשאפטען.

(381-ע פארזעצונג)

זי איז געווען אזוי בעשראקען און אזוי צומישט, אז זי האט פריהער נישט געהערט, ווי דער הענקער האט געזאגט צום גראף מעראס, אז אנא איז זיין שאכטער.

— יא, קינד! יא, ליבע סאכטערו האט גרף מעראס אויסגערופען מיט פרייד, דו ביסט מיין קינד! דו ביסט מיין שאכטער! אך, מענשען! אזוי ווייט האט איהר עס געבראכט, אז גראף מעראס דארף געפינען זיין אייגיגע שאכטער אויפ'ן עשאפאט אך! — ערשט יעצט האט זיך עס ארויסגעוויזען, ווי אמרעל און רמן דו ביסט!

מיט די ווערטער האט זי אנגענומען און זי געהאלט ארבייטהערען פון עשאפאט.

— וואס טוט איהר, הער גראף? האט נאחאק געפרעגט.

— איהר האט דאך געהערט, אז מיין קינד איז אונשולדיג, האט דער גראף נעענטפערט שטאלץ.

— הער גראף דאס פערעל איז געווען פערמשפט צום טויט און קיינער האט זי נישט קיין רעכט ארבייטהערען פון עשאפאט, בז דער אויבערריכטער וועט עס ווייסען.

— איהר האט דאך אבער געהערט, אז זי איז אונשולדיג. האט גראף מעראס געפרעגט.

— אין אזא פאל דארף מען דו פערמשפט'ע צוריק ווייזען אין תשיבה ארייין און דאן מאכען אנאונטאזוכונג האט זיך נאחאק געקאכט. — תכן דאס געריכט וועט אויפגעפונען, אז די פערמשפט'ע איז אונשולדיג, וועט מען צוריקציהען דעם פריהערדיגען אורטייל און ארויסגעבען א בעפעהל, אז מען זאל זי בעפרייען.

— איך נעם אויף זיך מיין פערנאנטווארטליכקייט! האט גראף מעראס אויפגעפען, ווען דאס געריכט וועט אויסגעפינען אז זי איז שולדיג, וועל איך זיי צו-שטעלען די בון אויפגעע קאמיסיעס.

דער וויטערדיגער בשוך וועט געמאכט ווערען אויפ'ן בית החיים, וואו די אויפגאבע פון דער קאמיסיע איז נושט גאר קיין לעכטע: עס וועט נויטיג זיין פעסטצושטעלען די צאהל פערים, דעם צי שטאנד פון אלע בינים א. א. וו.

דערנאך וועלען נעהען, לויט דער רוה, די וויטערדיגע קהלה אנגעלעגענהייטען און לעגאטען, וואס וועלען אנגעדרוקט ווערען דורך דער דערמאנטער קהלה קאמיסיע.

* * *

(ג) בון'ן מאנטאג, וועלן עס וועלען זיין קאנסטיטואירען די נייע קהלה קאמיסיע, ארבייטען די בון אויפגעע קאמיסיעס.

— דאס ווייס איך נישט, האט נאחאק געגנטערט גראב, דאס מוז מען ערגען.

גראף מעראס האט זיך געהאנדען צום אויבער ריכטער און איהם געבעטען, ער זאל איהם ערלויבען מיטגענעהמען זיין שאכטער א היים.

די ריכטער האבען זיך געפעצט א קורצע צייט און האבען ערלויבט גראף מעראס, מיטצונעהמען זיין שאכטער א היים.

— שטעלט אויס א דאקומענט איבער אלעס וואס ס'איז דא פארגעקומען, האט דער אויבערריכטער געזאגט צום אדוואקאט. — דאן שרייבט אן דאקומענט, אז גראף מעראס פערפליכטעט זיך צוריק צוצושטעלען די פערמשפט, תכן מען וועט עס פאדערן.

דער אדוואקאט האט געווארפען א בייזען בליק אויף גראף מעראס, עס האט איהם אבער גארנישט געהאלפען. ער האט געמוזט אונטערשרייבען, תכן מען האט איהם געהייסען. גראף מעראס האט אונטערגעשריבען.

יעצט האט ער זיך געהאנדען צום הענקער און האט איהם געזאגט.

— מיכאאל, איך דאנק אייך! קומט צו מיר היינט אין אחענט, איך האב נאך מיט אייך זעהר פיל צו רעדען.

גראף מעראס האט גענומען זיין שאכטער אונטער ארעם און זי געהאלט צופיהרען צו זיין קארעטע.

— זי איז אונשולדיג! — זאל לעבען גראף מעראס! האט דער עולם אויפגעשריגען מאכט פלאץ פ ארן גראף מעראס מיט זיין טאכטער! — וואו איז די אמת'ע פערברעכערין? טאר וואס זאל מען זי נישט ארעסטירען?

גראף מעראס האט זיך דערמאנט אין אלטען, בליגדען, קברות-מאן, האט איהם צוגערופען צו זיך אין איהם געפרעגט:

— וואו געפינטו דיך יעצט?

— דערהיים אין שפיטאל.

— וואס וועסטו אנעהויבען, וען די וועט ארויסגעהן פון שפיטאל?

— איך וויס נישט, האט דער אונגל קליכער דאן געענטפערט, וואס קען טוהן אזא מענש ווי איך — איך זעה דאך נישט.

— נעם א דראשקע און פאהר צו צו מיין פלאץ, איך הייל שוין זאגען דער, האט גראף מעראס געזאגט.

דער אלטער האט מיך געהייסען זאגען דאס זעלבע צו מיר פאהל.

גראף מעראס מיט זיין שאכטער זענען יעצט געגאנגען צו זייער קארעטע, דאס פעלק האט זיך געשטופט צו זיי. יעדער האט געוואלט זעהן דעם מענש וועל-כער האט שוין אויפגעגלעגט זיין קאפ אויפ'ן קלאץ. מען זאל איהם אפהאקען און איז געראטעוועט געווארען אויף אזא וואונדערליכען אופן נאחאק איז ערגיץ פערשוואונדען.

זיבען א זייגער אין דער פריה, איז דער פלאץ וואו דער עשאפאט איז געשטאנען געווען שוין אין גאנצען לייריג. אלע זענען זיך צוגעגאנגען. עס איז שוין נישט געווען וואס צו זעהען.

די ריכטער זענען אויך געגאנגען א היים, אבער אויף נישט לאנג. דער אויבערריכטער האט זיי באלד צוזאמענגערופען אויף א געהיימע זיצונג.

צעהן א זייגער זענען די ריכטער געווען פערזאמעלט.

— מיינע הערען האט דער אויבערקריפינאלריכטער, אין דער לעצטער צייט זענען ביי אונז פארגעקומען וואונדערליכע זאכען, מיר האבען מער'משפט צום טויט אונשולדיגע מענשען. דאס קען מאכען א שלעכטען אייגדרוק אויף גאנץ אונגארן. מ'וועט זאגען, אז מיר אייגען זיך. מען וועט זאגען, אז מיר זענען פארטייאיש. אויב דאס אלס אז זיי אלע, וועט עס שוין געלונגען בעת די מענען וואהלען, וועט עס שוין געווען נישט מעגליך זיין בי די סעגאט וואהלען. זיי האבען בלויז דעם בה צוגעלאפען מאזראפען, וואס הערען צו פון ווען. יעדער שטום. וואס ווערט מאכען אויף אויף זייערע לוסטעס נעהמ נישט לאנגער, נאר פרעגט טרוסען שאפען, פערשלאגענדיג די שאנסען צו פערנדע סטרן די צאהל פון די יודישע סענאטאר רען.

יודען, חברים און בירגער! זאלען די וואהלען אין סענאט פערענדיגען אז פערפולקאמשען דאס גרויסע ווערק, וואס אז מום אזא גבורה אנגעהויבען געווארען דען בי די וואהלען צום סוגם!

נשרט הנגם מאסטשטיין צו די וואהלען. זאל קונגער נושט פעהלען אין שטומט ווי אזוי מענש פאר דער לוסטע פון בבור, רעכט און גערעכטיגקייט, פאר דער לוסטע 18.

בערריכטער האט זיי באלד צוזאמענגערופען אויף א געהיימע זיצונג.

צעהן א זייגער זענען די ריכטער געווען פערזאמעלט.

— מיינע הערען האט דער אויבערקריפינאלריכטער, אין דער לעצטער צייט זענען ביי אונז פארגעקומען וואונדערליכע זאכען, מיר האבען מער'משפט צום טויט אונשולדיגע מענשען. דאס קען מאכען א שלעכטען איינדרוק אויף גאנץ אונגארן. מ'וועט זאגען, אז מיר איילען זיך. מען וועט זאגען, אז מיר זענען פארטייאיש. וואס דאס אז זיי אלע, וועט עס שוין געלונגען בעת די מענען וואהלען, וועט עס שוין געווען נישט מעגליך זיין בי די סעגאט וואהלען. זיי האבען בלויז דעם בה צוגעלאפען מאזראפען, וואס הערען צו פון ווען. יעדער שטום. וואס ווערט מאכען אויף אויף זייערע לוסטעס נעהמ נישט לאנגער, נאר פרעגט טרוסען שאפען, פערשלאגענדיג די שאנסען צו פערנדע סטרן די צאהל פון די יודישע סענאטאר רען.

יודען, חברים און בירגער! זאלען די וואהלען אין סענאט פערענדיגען אז פערפולקאמשען דאס גרויסע ווערק, וואס אז מום אזא גבורה אנגעהויבען געווארען דען בי די וואהלען צום סוגם!

נשרט הנגם מאסטשטיין צו די וואהלען. זאל קונגער נושט פעהלען אין שטומט ווי אזוי מענש פאר דער לוסטע פון בבור, רעכט און גערעכטיגקייט, פאר דער לוסטע 18.

(פארזעצונג קומט)

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאקטאר נעמט־אָן פון 6 ביז 7 בײַן אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישטאזריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 14 אדרעס
טעלעפאָנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

אלע לאדזער יודען שטימען היינט פאר'ן 18.

מיר געהן צו די סענאט־וואהלען אין געשלאָסענע רײַהען, אזוי ווי מיר זענען געגאנגען צו די פּײַס־וואהלען. מיר זאָלן שטארק צו בעדויערען, וואָס עוליב דער צושפּליטערונג אויף דער יודישער בירגערליכער נאָס אין פער־ווירען־געגאנגען א יודישער מאנדאט אין לאָדז. אָבער פערפאלען־ס'מען דערצו גאָרנישט העלפען. דערפאר מוזען מיר איצט מכפּרגן געבען, אז מיר זאָלען נישט ליידען פון דער צושפּליטערונג. מיר מוזען אין הײַנטיגען טאָג ענג צונויפשלוסען די רײַהען פון לאָדזער נאציאָנאלען יודענטום און נישט לאָזען געהען לאיבער סײַן אײַן יודישע שטימע. פ'איז נויטיג אָנצו־ווענדען דעם מאקסימום פון אונזערע כחות, כדי צו דערגרײַכען א ממשות־דיגען רעזולטאט. מיר קענען ארויסכיהרען א יודישען סענאטאָר אין דער לאָדזער וואיעוואודזהיפּ, און אויב מ'מען. מוז מען עס אויך ארויסכיהרען.

מיר געהען אין סײַם ארײַן שטארק אָפּגעשוואכט. און מאסי דערפאר ווײַל מיר זענען שטארק אָפּגעשוואכט אין סײַם, מוזען מיר אויס־נוצען יעדע מעגליכקייט וואָס איז נאָר פערהאן צו האָבען א בכבוד'ע אָפּרטרעטונג אין סענאט. די וואהלען צום סײַם האָבען שוין מלאָר בעוויזען, אז די אינציגע מעגליכקייט ארויסכיהרען יודישע פאָרשטעהער אין די נעזעצגעבערישע אינסטיטוציעס האט נאָר די ליסטע 18. קיין שום אנדערע יודישע ליסטע האט נישט קיין שום אויסזיכטען ארויסכיהרען יודישע סענאטאָרען. מ'מען נאָר מגליע אויך די פערהאנענע אויסזיכטען דורך צישלייטערונג און דורך פּאפּולאריזירונג. דאָס לאָדזער יודענטום, וואָס האָט דעם פערנאנגענעם זונטאג בעוויזען, אז מ'איז דערוואכסען צו שטעהן אויף דער חצר פון די יודישע נאציאָנאלע אינטערעסען פאר נישט בלײַבען שטעהן אין מיטען. דער מאַמף מוז דערפיהרט ווערען ביז צום סוף, ביז זום ענדגילטיגען נצחון.

די וואהל־קאמפּאניע צום סענאט איז געהען זעהר א שוואכע, דאָס איז אָבער נישט דערפאר, ווײַל דער סענאט האָט א קלענערע בעדײַטונג ווי דער סײַם, נאָר ווײַל מ'האָט זיך איבערצײַגט, אז מ'כאָ האָבען פערטרויען צום יודישען וועהלער, אז דער געזונדער יודישער אינסטינקט און דער נאציאָנאלער בעוואוסטזיין איז געגען שטארק ביי דעם לאָדזער יודענטום און מיר מוזען אָבער אויפמערקזאם מאכען, אז דער סענאט האָט אפילו־נרעכערע בעדײַטונג, ווי מיסען אין פלוג מײַנען, דערבײַ מײַנען מיר נישט צו שפּיצען זיך אויף דער רעדע פון מיניסטער ראָמאָצקי, אז דער סענאט דעם גלײַכבערעכטיגט ווערען מיט'ן סײַם. דאָס איז ניכער א פערזענליכע מײַנונג, וועלכע איז נישט דעראויסדרוק פון אלע דעם. דאָס זענען איצט ארײַן אין סײַם פונם 1־טען. אָבער ווען אפילו דער סענאט זאָל בלײַבען ביי זײַנע פריהערדיגע רעכט, האָט ער אויך א געוואלדיג ווכטיגע בעדײַטונג פאר דער געצעצגעבונג פונם לאנד.

אין סענאט פונקט ווי אין סײַם מוז געהערט ווערען דאָס שפּאָלצע וואָרט פון נאציאָנאלען יודענטום, וואָס זאָל רעאגירען אויף יעדען געשעען אין מלוכה־לעבען און זאָל פאָדערען די פולשטענדיגע פאקטישע בירגערליכע גלײַכבערעכטיגונג און די פולע נאציאָנאלע רעכט פון די יו־דען און די אנדערע נאציאָנאלע מינדערהײַטען. הײַנט געהט דאָס נאנצע לאָדזער יודענטום צו די וואהל־אורנעס און שפּיכ'ן פאר דער איינציגער רע־אלער ליסטע פאר'ן 18.

אשרינליכע טראגעדיע

פון אומלעגאלע עמיגראנטען.

6 בעהאלטענע עמיגראנטען געשטאָרבען פון הונגער אויפ'ן שיף.

בערלין. (יטא) די הייסע לוטונג פון „יקא הייאס־עמיגרנטשאפט" האט בע־שאפען פון קאַרבינגער ביוראָ א מעטעמ־טכע, צו אויפ'ן פּראָבע שיף „יאלוקא מאר־יא", וואָס איז אנגעקומען פון סיאמעל מיט יאלאראמע האָבען כען עמדעקס און די אנטערשטע לאָבערטען פון דער, אין אנגעם פון די מיסטע קעמערלער. 6 מיטע קערבערס פון מעגשען, וואָס האָבען שוין אנגעהויבען פרעלען.

די יאָפּאנישע פאָרט פאלוצען האָט אין מיזאכעהאנג מיט'ן דאזיגען שיפלע־לען פאקט ארעכטערט אנגעם פון די ביפּעס בערגער, דעם יאפּאנער ראָבערט לאָבאנאָ, אויף וועלכען עס זענען געפאלען א השד אנ'ם פערבעלען.

דער רעזולטאט פון דער איינפאָרשונג האָט בעוויזען, אז דער אנגעשוואָרענער שיף־בערגער האָט בעהאלטען פון די אנבע־מאנטע 6 בערזאָן א גלעך כתנה פתנאי, אז ער זאָל זיי פערשפּאָרען אין אנעם פון די מיפּסטע קעמערלעך פון'ם דעק אין זיי פרענען יעדען טאג עסען. דער צוויי פון די 6 אונבעקאנטע אין נשען — זיך ארענגעשמאלען אנ'לעגאל און אסע־רוקא, בעת די שיף וועט שטעהען אין האפען פון סיאמעל וואשנגטאָן. ווי אזוי ווי די גאנצע צייט אין נעשען א ווערד שטרענגע לאָגמראל אויף דער שיף, האָט דער שופס רונער מורא געהאט צו קומען אין בערהרונג מיט די 6 פערשטאָרבענע עמיגראנטען. אויף דאזע אופן האָט ער זיי געבראכט צו א שרעקליכען היונגער־מויס. די אנשטויזיגע פעראנען האָבען זיך ארויפגעשעט אויפ'ן שיף אין קאָבא. בין אויבע אין נשט געלונגען פעסטצו־שטעלען ווער די 6 טראגישע אומגלעק־מיר זענען געווען. עס ווערט געפיהרט א דורכגעהענדיגע אויספאָרשונג.

20־יעהריגער יובילוי פון דער פעדעראציע פון די פּוילישע יודען אין אמעריקא.

ניו־יארק. (יטא) אין סיפּטעמבער ווערט אפריל ווערט די פעדעראציע פון די פּוילישע יודען אין אמעריקא פעשרן דעם 20 יעהריגען יובילשום פון אזהר עזטעטענדיגן. אין דער פעדעראציע זענען אנגעשלאָסען 75 יודישע פּוילישע לאנדס־מאנשאפטען, וועלכע נעמען ארום לערך 13 טויזענד יודישע פאמיליען. אין זאַמענהאנג מיט דעם יובילאום וועט אין ניו יארק פאָרקומען א קאנפערענץ פון דער פעדעראציע, צו וועלכער עס וועלען אויך אנגעלאָדען ווערען די יודישע פּו־לישע לענדס־מאנשאפטען, וואָס זענען נאָר נישט אנגעשלאָסען אין דער פעדע־ראציע.

ארגענטינא — א לאנד אהן ארבייטס־שוץ.

דאָס יודישע לעבען אין ארגענטינא.— פעדלער און הויזירער.— 3 יודישע געמיינדעס אין בוענאס איירעס. — דער קאמף מיט די ממאים. — דאָס יודיש־קולטורעלע לעבען.

(ספּעציעל פאר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט").

פון ש. מאשכאוויטש.

... איך האָב זיך שוין א הנפש בוסעל צוטש „אויסגעשלאָפען" דאָ, און דער נעגר גליקליכער הויט און פון שיין אויסשטאנד מאָדנר וועגנ צו בעשרײַבען און קוראָצען דאָס בולד פון ארגענטינישען לעבען.

אײַך, און פּויקען, נעהט אן קורס פל דו פראגע, ווי דאָ זעהט אויס מיט פרנטח ש וואָס א נײַ אנטגעוואנדערטער נעשטט זיך, באלד נאָכ'ן אָנקומען — נישט אמת? מאָ זעט זשע וויכטיג, אז איך, פּוטש ווי הערשטע אנדערע מענטש־נלעכען, בין א פעדלער, א הויזירער. פון פרוה בין אין אנטגער געהט מען ארום אין די חצרען אזוי לאנג, ביז מען שפּורט נישט די אויתגעע פיס, וואָס ווערען אנ־נעשוואלען פון ארמסנעהן און פראָגען די וואלוזקע מיט סחורה אויף דער פלו־עג. מ'זאָל א שוואר לעבען, אבער כען בריהה אויף בעסערס איז נישט אמ. און ל'מען מורה זען, אז דעם וואָס עס נעט פאָרט אנען צו פערדינען זען שטוקעל פרוט, אז דאָ בעסער, ווי אין דער אל־טער הײַם. ישראָר פאַמיליע מען מאָ אין כשך פון א האלב יאהר אפשפאָרען א בוסעל געלד, פרי אנטרצוברענגען זען פרוי אין קינד. אין פּויקען, גלויב אויך, איז פול שווערער גנצוואכלען א 200 = 300 דאלאר אין אזא קרעצער צייט. דו גלוזלעכסטע, ווען אויך, זעען יעגע פּוי־זענדער, וועלכע האבען געגאנ צו שען. אבער צו מעלאָען זיך אין ארגענטינא און דאָ אויף א סך זאכען. לעשל, מיט ארבייט אין נישט גאר מאָ, דו צוט פון ארבייטסלאָזיגקייט אין דאָ לעבער, ווי דער פּעריאד פון ארבייט; דערבײַ און דו ארבייטס־קראַפט און בעגנאס אויך נוט אזא נוט בעצאהלטער ארטעל. דו כיבות פון דעם אלעם דערף מען זאָלען און דו אונערלעכע פערהעלטנישען פון לאנד.

פאר אלעם ווערט זיך און דו אויגען פון אנ'אויראפּעאישען מענש, אז דער אנ־בייטס מאנ אין דאָ א לעכער אז דער מ'אין נישט קיין פּראָפעסיאָנעלע ארגע־

רעדט מען פון לוטפּצוג. אזוי לומט תיכף אויפ'ן זון דער גרויסער וועלט־פערזומטער יריד (מעסע), וואָס ווערט דאָ אפּגעהאלטען צוזוי מאל אין יאהר, אויף וועלכען ס'קומען הונדערט טויזענ־דער טוחרים מאנהע פונט העולם.

אבער זונטערוג דאָ אויף דעם יריד, וואָס האָט זיך געשפּעגט מיט אזא משוואלדיגער פּאמפּע און מיט אזאן גרוי־סען עולם, וועלכער איז גאר נישט געווען זונט לוטפּצוג עקזיסטירט, איז פראי זיך א בוסעל צוצוהרען אויף צו דער יידישער שטאט לוטפּצוג מיט אנהערע יידישע אונ־סטיטוציעס.

ווי לאנג דער יידישער ישוב אין לוטפּ־צוג עקזיסטירט, לאוט זיך נישט אויף נעגען זאָגען. שוין אין 14. יאהרהונדערט געהאָרען מיר בעמערקונגען, אז יידען זע־נען אין א גרויסער צאָהל געקומען צום לוטפּצוגער יריד, פריהער אלס אנגלאָ־פּערס פון פערשערעגע סחורות און דער־נאך אלס פערקויפערס פון אפּערלען גר־מזלען, מעהרסטענטהיל אבער שטאפען און רויפּוואר.

ש'שט ארום 1770 האבען זיך די ער־שטע יידען אנגעהויבען צו בעשטעען און לוטפּצוג. דער דעמאלסדיגער דעטשער קוטער האט געשאפען ספּעציעלע פרוון־לעגיעס פאר יידען, זיי זאָלען זיך קאנען בעזעעען און לוטפּצוג און פערנעמען זיך מיט מסחר.

פון דער צייט דאטירט איך דער אנ־הויב פון דעם גרויסען פעלץ האנדעל, וועלכער האט דערגרייכט צוא גרויסע מדרגה, אז לוטפּצוג און הייגט גשוואָרען דער גרעסטער פּעלצמאַרק פון דער גאנ־צער וועלט.

ער הייט ליגט דער פעלץ האנדעל און לוטפּצוג און יידישע הענד און נאך הייגט זענען די גרעסטע פירמעס לכל הפחות צום מעהרסטען טייל יידיש.

די לוטפּצוגער יידישע יהלה צעהלט אלצען טויזענד נפשות, דראַמאַטיש בערך דויצצען טויזענד צוגערוזטע יידען פון רוסלאנד, פּוילען, רומעניען וכדומה.

פון וואנען די אנדערע פונקט טויזענד זענען נאָכמען קיין לוטפּצוג, לאוט זיך הייגט שטאר זאגען. ווי טייל זענען אראָ־פון דעטשלאנד נאָכ'ן נאָכמען, דער גרעס מער טייל פון זיי אין עלבער אויך ציגע־

רוזיש פון די מזרח לענדער. אזוי פול אזוי זוכער, אז זיי גיבען זיך אויס פאר אינ־געבוירענע און פיהרען א בימעדען מאמע מיט יענע דרייצענטויזענד „צוגעוואנ־דערטע" יידען. דער לאמף געהט אזוי ווייט, אז אפילו אין דער לחלה פערוואל־טהג האבען די ס'נף טויזענד „אינגעזעס־סענע" דרעה און צוואנציג מומגלוטער און די דרייצען טויזענד מזרח יידען זענען פלוין פערטרעטען דורך אלס מומגלוטער. דאָס לחלה נעזעען און אזוי צוגעשטאנען געוואָרען, אז די מזרח יידען האבען בעמעס נאָרנעשט וואָס צו רעדען, הגם זיי זענען די, וואָס האלטען אויס די גאנצע לחלה אז זיי צאהלען די מעהרהייט דורכמאַ־אין אינדערעלמעמ שטוערען.

דער גרעסטער מויל פון די מזרח יי־דען איז ציוניסטיש געשטימט. די אינ־געזעסענע זענען על פי רוב אסימילאטאָ־רען. ווי: חיים ווייצמאן און מיט אנ'ערד 4 חדשים צוריק געווען און לוטפּצוג, וע־גען בעת א באנקעט געזאמלט געוואָרען פאר'ן „קרן היסוד" נישט ווענינער ווי 15 טויזענד דאָלאר. א סכום, וואָס איז אין אמעריקא אפילו אויך נישט מעשים בכל יום.

לוטפּצוג האט אנ'אונגעגעס יידישע אויפ־בער רשאל שולע, וועלכע געגנוסט ירים אנזעהען אין גאנץ דעטשלאנד און אין לוטפּצוג איז געווען די ערשטע אנגעזע־זמעם. וואָס האט אינטגעפּיהרט א כבוד־ליעלע אפּטוליגונג פאר תלמיד'ישע ויכוח־שאפטען.

אין לוטפּצוג עקזיסטירט נאך הייגט א גרויסע ישיבה, און וועלכער עס לערנען מעהר, ווי הונדערט בחורים פון פמעט נאנץ דעטשלאנד. פערשטעהט זיך, אז כ'זענען דאָ פון'האו א גאנץ הובשע צאהל פון מעמפּלען, שוהלעלעכער און קלויזען. אונגע פון אט די קלויזען, וואָ כ'לערנט מיט גרויס התכדרות משניות, הייגט — די הונדערטפּורג שוהל.

די האזיגע קלויז און געגרונדעט גע־וואָרען פון רוסישע און פּוילישע הייגט לאוט בעת דער מלחמה. נאָך דעם גרוי־סען נצחון פון הונדערטפּורג'ס ארמעע אובער די רוסען האט מען פאר גרויס רוזיזם פון דער מזרח, ארבעט פון פאמער, א ברודער וכדומה. אלין נעהן און א זונ־דער, אנדערעלאנד. אין האט א מוזעל א חתן אין ער ליגט צו אנדער, קומט פאר דאס געשפּרעך דורכ'ן פעסטמעס. ווי־ל דער חתן ארענגעהן און שטיפ צו דער כלה, מוז ער האבען די ערלויבנוש פון דעם מוזעל'ס טעטע מאמע. פאגרעטס־ווענען דערף מען נישט מוזען, אז אר־נגעמונגער בעל הבית'ישע מוזעלך ווערען נישט געשטרעלט, און דער אלטער כלל: וואָס מעהר מען חתם, אלץ ערגער עס איז, בעשטעמט זיך אויר דאָ.

דאָס קאלטערלעך לעבען? דער ארגע־מאנער יד, מיז מען נעדענקען, איז כמעט א נאבער אמעריקאנער. ער האט זיך כבוד דאנוות צולוב דעם אין אהם נעהנטער די צי־מנע, וועלכע ברענגט טעגליכע נייעס אויפ'ן דאָס בוך. צום סוד האט דער ארי נעמונגער ווענג צטיס. בעסער האלט שוין מיט'ן פיך לוועגער און די קלעגערע ער־נעמונגען שטעט, וואָ דאָס לעבען איז בכלל רוהיגער, ווי אין בשנאס אויערש.

דערפאר צוגעגעס זיך אויס בשנאס אויערש מיט א שפּע פון קלאסיר פעראאר־נען אז זפאראנגרלער; דאָס מיז אין דאָ מעהר ווי בעזונדער פון די ראזנע אנ־כטטיטיעס. וועפאלד עס קומען זיך צו־גויף א מנין יידען, ווענדעט מען פאר אלעס ערשטען א קלאמר פעראאיין. דער־מיט ערקלערט זיך די נעוואלדיגע צובערע־קעלטיגע און אינטראהוסטיגע אויפ'ן נעבעם אויפ'ן קלאמר אויפ'ן שטעטן און די ארגענטינישע גרויסע שטעט. א סך לערנט מן קלאמר אדרעס צילוב מאנעגל און רוטיגערסן קלאמר מיטר מיט אנגי־צאמען און ארבייטס וועלען.

דאָס מאדערנע ארגענטינער יידענטום האט זיך זענע קלאמר פעראאיינען און די אלטע האבען זיך ווערע מנינים און שוח־לען. און ראש השנה און יום כפור זעען די נעשעפטען געשלאסען, די יידישע יום טוב שטימונג זעהט מען און פהלט זיך אויף מיט און שריט; אלע סאלאנען וואָס ווינמלען א גאנץ יאהר מיט הפקרות און גרויסשטאטישער צוגעזעגליכט, זענען אנבשרעלט פון יידישע מתפללים. וואָס דאוונען מיט פרען. דאָס יידישע פּאנאָ־אויערעס האט זיך אפילו ערלויבט אויס־צוגיין לעבען לעצטע יאהר א נעע גרויסע שוהל פאר א האלבען מיליאן דאָלאר.

א ספּעציעלע ארגעמענטשע מעדלווער־דינקטס זענען די דרי יידישע „סעקטעס" וואָס בעוואוינען דאָס לאנד. יעדע פון דו האזיגע יידישע סעקטעס האבען מיט אי־נאנדער נישט קיין מגע ומשא: דער ערי שטער מין יידען זענען די מזרח אויר־פּאאלשע, די אשכנ'ז'ר, די צווייטע זע־נען די ספרדים — די מערהיזשע און גר בוישע יידען; די דרוטע בוילדען דעם נע־פאלענסטען שולט פון דער ארגענטינער יידישער בעפעלקערונג. די שוין דער־מאנטע „טמאים", וועלכע זענען אויזא־לירט געוואָרען פון דער אנשטעדיגער מינשלוכער גשוישלשאפט א דאנק דעם כאמף, וואָס די יידישע גשעלשאפט פירט מיט זיי.

דאָס מאדערנע יידענטום האט אויך א נעע פון יידישע און העברעאישע וועלטלעכע שולען. עטלעכע יידישע און אויך אויזן העברעאי־שע (וואלעבלאט) צייטונגען אבער בכלל לערט דא דאָס יידישע קלאמר לעבען פון דער אפּערוכטעקעטס פון די גרויסע יידי־שע טוטער צענטרען און דער פאבר אין זי ממילא פול אפּגעשטאנענער פון דעם פלאמיר־לעבען און די גרעסטע יידישע יישובים.

ווי אזוי לעבען די יודן אין לייפּציג?

די ראל פון די יודען אויפ'ן לייפּציגער יריד. — די יודן האבען זיך בעזעצט אין לייפּציג אין 17 יאהרהונדערט. — א גרויסע ישיבה אין לייפּציג. — א יודישע אויבער רעאל־שול און א גרויס יודיש שפּיטאל. — טויזענדער יודען בעזוכען א רבינס קבר אין לייפּציג.

(ספּעציעל פאר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט")

פון ז. האָבער.

לייפּציג, אין דער מיטע פון דער אלטער דייטשער מעסע, ווי אויך אין דער אלטער אונדזער מעסע, ווי אויך אין דער אלטער אונדזער מעסע, ווי אויך אין דער אלטער אונדז

175 אָרימע קינדער און 60 דערוואַקסענע

ווערען היינט בעקליידט אין „מלבוש ערומים".

עסקנים דאַרפען זיך פעראינטערעסירען מיט דער אינסטיטוציע

(:) הייַנט וועלען אין „מלבוש ערומים" בשקלודרע ווערען 175 אָרימע קינדער, דערפון 70 דערוואַקסענע, 10 פון וועלכע עס וועלען בעקלידטערען צום אַרבעטען פונ'ם גרשם לאַנד פערשטאַרבענעם ווייַנ ברעטשם יחסי יאַסטאַרוויטש ז"ל.

ווי מיר דערוויסען זיך אַשר, זאָל דאָס זיין די לעצטע בעקלידונג פון „מלבוש ערומים". די סכר דערפון איז: מאַנטעל און מוטסן, און וועל פאַלס: סאַמעל און קרעפּען.

„מלבוש ערומים" איז געגרונדעט געוואָרען מיט 20 יאָהר צוריק פון אַ גרופּע אינטעלעקטועלן און שפּעטער אייַנגעוואַקסענע אין אַ שוואַך פּראָפּאָרציאָנען פעראיין. דער פעראיין איז יאָהר אויס בעקלידט און געשולט

דער זשורנאַליסטען-פעראיין פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט

פאַר מיטהעלפען צום ערפאָלג פון דער פרעסע-רעדוטע.

דער זשורנאַליסטען פעראיין פון פּאָלען האָט אַרויסגעגעבן אַ רונדשרייבן צו אַלע מיטגלידער, אין וועלכן מען איז אויפגעפאָרדערט אַלע מיטגלידער אַרויסצוגעבן אַלע מעגלעכע מיטלען אויף אַ מעגלעכן אָפּשטאַנד פון דער „פרעסע רעדוטע" פון דער „פרעסע רעדוטע" דו ה"ה וואַרשאַוסקי, אַן אַלטער פרעזידענט פון דער פעראיין, אַן אַלטער מיטגליד פון דער פעראיין, ראַשעווסקי, לאַטעווסקי, אַן שאַפּס". וואַרעם אַלע שלעכטן אין דער קוואַר-אַפּטיילונג אויפן צוויטן שטאָק פון זון פון פאַטליק, דו מאַלטער אַ רעשטאָראַן אַ 2 זון, יעזשי אין דער 15-יאָהריקער זדזשיסלאַוו.

נעלמען נאַלמעטאַ אין קוויאַטקאָווסקי מיט געוועלטיגער אַרבעט אין פיראַ. אין פרוי דער עלטערער זון אין דו מאַלטער זעטען אויך אַ בעסעל שפּעטער אַרבעט פון דער חתם. נעלמען אין פליין דאָס 15-יאָריקע יינגעל, וואָס האָט זיך פערשלאָפן אין לייטערען אַ בוך. די אַנגעגעבן מיטלען אין דער פרעסע-רעדוטע אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך.

דאָס ווייַנ אַ שלעכטע נעכטיגע אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך.

אַ סך האָבן ערוסטער אַרויסגעגעבן יידישע פאַר אַ מאַרגן רעטונג אויפן אַלגעמיינעם אַפּעל וואָס אין אויסגעפירט געוואָרען אין דער וואַרענג פון פאַרשלאָסן, אין דער אויף נאָוואַמבער 72. קוויאַטקאָווסקי אין אַ פּלאַטאַטער פון דער פרעסע „ראַשעווסקי, לאַטעווסקי און שאַפּס". וואַרעם אַלע אַלעמען אין דער קוואַר-אַפּטיילונג אויפן צווייטן שטאָק פון זון פון פאַטליק, דו מאַלטער אַ רעשטאָראַן אַ 2 זון, יעזשי אין דער 15-יאָהריקער זדזשיסלאַוו.

נעלמען נאַלמעטאַ אין קוויאַטקאָווסקי מיט געוועלטיגער אַרבעט אין פיראַ. אין פרוי דער עלטערער זון אין דו מאַלטער זעטען אויך אַ בעסעל שפּעטער אַרבעט פון דער חתם. נעלמען אין פליין דאָס 15-יאָריקע יינגעל, וואָס האָט זיך פערשלאָפן אין לייטערען אַ בוך. די אַנגעגעבן מיטלען אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך.

דאָס ווייַנ אַ שלעכטע נעכטיגע אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך.

געהיימניספולער באַנדיטעז-אַנפאַל

איז אַ וואוינונג אויף נאָוואַראַט 72.

באַנדיטעז האָבען מיט גאַז פערשלעפערט אַ 15-יאָהריק יונגעל און אַ הינד.

(§) די פּאָליציי אין גאַלטשן נעשטאַרקען פאַר אַ מאָרגן רעטונג דורכן באַנדיטען אַפּאַל וואָס אין אויסגעפירט געוואָרען אין דער וואוינונג פון פרעס קוויאַטקאָווסקי, אין דער אויף נאָוואַראַט 72. קוויאַטקאָווסקי איז אַ פּלאַטאַטער פון דער פרעסע „ראַשעווסקי, לאַטעווסקי און שאַפּס". וואַרעם אַלע אַלעמען אין דער קוואַר-אַפּטיילונג אויפן צווייטן שטאָק פון זון פון פאַטליק, דו מאַלטער אַ רעשטאָראַן אַ 2 זון, יעזשי אין דער 15-יאָהריקער זדזשיסלאַוו.

נעלמען נאַלמעטאַ אין קוויאַטקאָווסקי מיט געוועלטיגער אַרבעט אין פיראַ. אין פרוי דער עלטערער זון אין דו מאַלטער זעטען אויך אַ בעסעל שפּעטער אַרבעט פון דער חתם. נעלמען אין פליין דאָס 15-יאָריקע יינגעל, וואָס האָט זיך פערשלאָפן אין לייטערען אַ בוך. די אַנגעגעבן מיטלען אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך.

דאָס ווייַנ אַ שלעכטע נעכטיגע אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך. אין דער אַרבעט אין דער פון פאַרשלאָסן אַ בוך.

דער נעכטיגער „שבת" איז לאַדזן.

די אַגיטאַציע אין גאַם און דער „קאַמף" אין די שטיבלעך.

פאַראַלעל מיט פאַרגאַנגענעם שבת, וואָס די באַנאַנע שטאָט אין נעגאַנגען אויף דער לעך אין נעלמען, דער שבת נאָך די סעגאַס וואָהלען, געווען בעדייטענד שטילער. די פאַלטוישע אַרבאַיטאַציע, וואָס האָבען נוטש קיין אייַנלעמען אויף אַ מאַנדאַטס מיט סעטאַס, האָבען אַנגעגעבן נוטש אַרויסגעוועזען קיין אַקטיווטעט אין אויב מען האָט יאָ עדיטיג אַרבעט אַ מומענט אין עס נאָר געוועזען פון יוגאַ הענען. אַז כ'האָב „אַלף", מען שוין „בעל כרחי" זאָגען „בית".

האָב מאַרגן אויף די דאָזיגע מיט. נעגן געדרעשט אַ תשעה באַב שטימונג, כ'האָב געדרעט, כ'אין אַבער נוטש געוועזען געדרעט, כ'האָב געפעהלט דער ברען. מען האָט זיך נוטש געהיצט. כ'האָב זיך אויף בעגרעזעט מיט וואָרפען די נעטשאַלאַ זיי רליות אין לשון הרע, אין דער עיקר: בין די פערוואַרטונגען אין נעוועזען „פל רכפין", כ'האָב אַרענגעלאָזט יעדען אויפצוגעבן, נוטש קאָנטראַלירונג קיין קאָנטראַלירונג, מלאָם נוטש שטאַרקע אַרבעט, נוטש אַ מאַסן „אַי מאַסן", אַ פונס, די אַרבעט האָבען נעהאַט ספּעציעלע „אינטערעס צייטן" פון דער העכערער מאַסע"... אויף אַנגעגעבן מומענטען האָט מען מיטן גערן פון צום מיין...

דערפאַר האָט מען אין די שטאָפען געפיהרט אַ שטאַרקע וואַרל אַגיטאַציע אין אַ גערעד וו אין דאַנגלעכקייטען אַ דער שטיבלעך האָט מען אַרבעלעכקייטען „מלחמת מצוה". אין די גערעד שטיבלעך האָט מען „אויפגעוועזען", וו אַזוי מאַל צוויי אין פיר, אַז דעם קאָנטראַ מאַנדאַטס האָבען אויף דער האַנד. אין די אַלטע מאַנדאַרער שטיבלעך אין גאָר נעוועזען ליהדים. פונם פל דער זאָג צום סוף, אין דאָס איז שוין געווען געטאָט צו „אַלף" מען זייַנען „בעל כרחי" זאָגען „בית".

האָב דער שטאָט זייַנען די ערב סעגאָס וואָהלען אַבסאָלוט נוטש געוועזען צו פון מעדיען. מ'האָט נוטש געוועזען לען דאָ רוקאַטערען, די פאַרקאַנעס האָבען געמאַכט אַ נעפונדענע אַטמאָספיר. אויף אַזוי גוטע ערטער האָט מען גאָר געוועזען עס לוסטיג צוזעטצען סוף פלאַטצען. דער שלום האָט זיך נטמוליך שפּאַנערט, מען האָט נעשטעכט וועגען נעשטעמען, פרוי יען — וועגען מאַרען, אין וועגען נוטש די חסד'ישע יודען, וועלכע האָבען, אַהמס נעהערנג פון די שטיבלעך נרהפּגעווען גלייַערעמט אין קאָלט זיך, וואָלט דו נאָס לחלוטין נוטש געוועזען, אַז מאַרען אין מען נעטמען אַזוי. דאָס אַזוי יאָהר אַזוי אַזוי אַזוי

צום פריהלינג-סעזאן

איז אָנגעקומען אַ גרויסער שראַנקפאַרט שיך פון די פירמע: שיפ-מאַנ (משצ'ישע) —באַלי—(הייגער) און אַנד. אַ גרויסער אויסוואַהל פון פרעכטיגע שיך פון אייגענע אויסאַרבייטונג אָמפּעהלט

J. Windman, Łódź, Piotrkowska 35

TELEF. 12-23.

דער לאַגער איז אָפן פון 9 פריה ביז 7 אָנ. פון אונטערבראַכן. גידריגע פרייזן

A. BEKER, 111 Piotrkowska 111, tel. 12-32

מאַכט אָפּמערקזם דער ג' קונדשאַפט, אַז צוריקקומענדיג פון פאַריז, האָב איך פיטגעדרעגט צו דעם פריהלינגס-סעזאן די נייעסטע מאָדערנסטע שטאָפן פאַר דאַמען-מענטעל און מאַנטיזמען.

מעבעל

דעם גרעסטען מעבעל
און עלעגאַנטעסטען אויסוואַהל פון
שלאָף-צימער, עס-צימער, קינדער-צימער א: אז. ו.
קאָמפּלעטע אינריכטונגען, ווי אויך איינצעלנע שטיק מעבעל
אַמביליגסטען און אויף די בעסטע בעדינגונגען

עמפּעהלט די גרעסטע און רייכלעסטע מעבעל-פירמע אין לאָדז

MARKOWICZ i NASIELSKI

PIOTRKOWSKA 6 :-: Południowa 10 :-: פאַבריק:

דאָס שענסטע שלאָף מנות

לאַמפּען

פיר שפּייז-צימער סאַלאָן-סאַבינעט
שלאָף-צימער
קויפן זיך אָפּבעסטען און פּאַבריקס-לאַגער בײַ

Sz. P. Szmalewicz

פּאַלודניאַוא 8, טעל. 64-39.

הערען אָנגענומען רעפּעראַטורען אומאַרבייטונגען, ראַקסידיען.

פערלאַג גאָלדפאַרב, וואַרשאַ.

עס געפינען זיך אין דרוק און אין די נאָהנסטע טעג ערשיינען צוויי ביכער פון לאָדזער שריפטשטעלער

ישראל רוביז.

„די גאַס" ראָמאַן פון גרויסשטעטישען לעבן 320 זייטן, פרייז 6.50 זלאָטיס

„אונטערן פלויט פון דער וועלט"

ליד ער, פּראָזע-אויסגאַבע, צום פרייז 2 זלאָטיס

מיטבעשטעלונגען צו ווענדען זיך:

Wydawnictwo Goldfarb, Warszawa Szczęśliwa 3

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY

F. MOTYL Majster cechowy

Łódź, Zawadzka 19, Tel. 55-42

Firma egz. od r. 1895:

אויספּערטיגונג פון זעמעליכע שלאָסער און מעכאַנישע אויסאַרבייטונג, זאַחי פרעסען און פּאַרמיר-אַרבעטן, צענטריפוגען און פּערבער-קעסעל. ווי אויך זעמעליכע מאַשין-רעפּעראַטורען.

ספּעציאַליטעט:

אויטאָגענישע שווייסונג אויך שווייסונג פאַר אַלע מעטאַלן מיט גאַראַנטיע

בעקאַנטמאַכונג:

חסד של אמת ומנחמי אבלים

איז לאָדז

מאַכט בקאַנט, אַז זונטאָג דן צו, דעם 25 מערץ ד. י. 4 אַ זייגער נאָכמ. קומט אַרויס אין פּעראַדנינג-לאָקאַל, פּיעטריקאָווער 34, די

יהרליכע גענעראַל-פערזאַמלונג

צום ערשטן מערמין, בײַ נישט ערשינען די נעהאָריגע צאָהל מיטגלידער קומט די פערזאַמלונג פאַר צום 2-טן מערמין דעם זעלבען טאָג מיט 2 שעה שפּעטער ד. ה. 6 אַ זייגער אין לאָקאַל פון חסד של אמת, פּיעטריקאָווער 34 בײַ יעדע צאָהל מיטגלידער לויט § 29 פון די סטאַטוטען מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג. 1) עפענען די פערזאַמלונג. 2) וואַהלען פון אַ פּרעזידענטן. 3) באַשטעטיגען דעם פּראָטאָקאָל פון דער לעצטער גענעראַל-פערזאַמלונג. 4) קאַסע און טעטיגקייטס-באַריכט פון יאָהר 1927. 5) באַריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע. 6) בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1928. 7) וואַהלען פון אַ פערזאַמלונג און קאַנדידאַטען אויך אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע און קאָנדידאַטען. 8) פרעגע פאַרשלאָגען.

בעמ.: פיר גאָטען אינצוצאָהלען די שולדיגע באַטראָגע בײַ פרעזעס דעם 23 מערץ אום נישט צו פערלירען וואַהל-רעכט לויט די פאָרשריפטען פון די פאַטאַטען § 18. די פערוואַלטונג.

וואַרנונג.

אין דער לעצטער צייט האָבען זיך בעהיטען אָנגעטאָן אין דער פּראָוינצער פּרעסע, אַז עס האָט זיך בעהיטען אויף'ן מאַרק פון דער פּצה-פּראָדוקציע אַ געוויסע צאָהלעל-האַנטע פירמע, וועלכע האָט אויסגענוצט דעם עהליכען נאָמען זיך בעהאַלטען אונ-טער דעם מאַנטעל פון אונזער גוט-בעהאַוטטע פירמע

M. Blajman i S-wie

Warszawa, Gęsia 19, tel. 208-45

צוליב דער אונעהרליכער קאָנקורענץ, וועלכע גוצט אויס דעם מאָראַלישען פער-דינעסט פון אונזער פירמע איינפּזעכליך צום צוועק אויסציהען דעם סאַר יום-טוב-פּעזען, האָרנען מיר, אַז אונזער פירמע האָט נישט קיין פּאַבריקס-אָנטהייל אונזער דעם נאָמען פון וועלכער עס איז אַנדערע פירמע, מיט בעטען דער ג. קונדשאַפט אין איהר אַלע-געגעם אינטערעס אכטונג צו געבען אויף אונזער פירמע און אַדרעס

מ. בליימאַן און זעהנע וואַרשאַ גענשאַ 19 טעל. 208-45.

וויל אַלע אַנדערע זענען אומגעלומפערעט נאָכמאַכונגען.

מיט אכטונג

מ. בליימאַן און זעהנע

וואַרשאַ, גענשאַ 19.

די ביליגסטע קוואַלע פון דימאַנטען צו שענקען אַלץ און צו פערשידענע עכנישע צוועקען איז

H. SZEFTEL, Warszawa Graniczna 16. egz. od 1882.

מעבעל

מעבעל | קויפט נישט קיין מעבעל

מעבעל

נעקסט איהר איבערצעגט אויך נישט אין מיר

מעבעל - געשעפט

44 גראַנסקאַ (דלוגאַ) 44

מעלעפאָן 62-58

Ch. ŁAZNIK

אַז בײַ מיר קאָנט איהר מעבעל שענער נישט קאָנט איהר נישט אין ביליג

בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל ריזאַנעס, פּעלצען, אַנציגער, נימאַשינ ו סא שאַוואַרען א. א. ה. איך צאָהל די האָכסטע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

פאַדערט אויבעראַל נאָר די פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען

פערזאָהען מיט דער פּאַטענט-פּאַרקע

Palma-Patent

פאַר הערלעך מאָר גאַ-שענטיגען אויף 3 יאָהר שטעפּס אויף לאַנגער אין ווייסען אויפמאַהל!

ניסעל-בעטען, ניקעל-סינדער-בעטען מיש-בעטען, אַמעריקאַנסקע, קינדער-וועגעלער, קינדער-בענסעלעך אויף רעד

לעד הן אויך פאַרשיידענע מאַטראַצען נעבעטען, שפּרינגפעדער אין קאָנטריסקע מאַזעטקעס און מאַפּטשאַנעס

ב. ע. בעזאָר מיט הענגעלאַך מיט אַרבעט 17 זל., פּאַלאַטע בעטלאַך 14 זל.

רעזערוע בעהאַנדלונג פאַבריקס-פּרייז

הערט. זע-ביליגע רעפּעראַטורען. דעמאָל.

לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 31-85

וויכטיג פאַר דאַמען!

נאָר מיר

7.50 זל.

מאַכט אויך די אַלערנעסטע דאַמען-הויטע אַזאַ דאָס פעסטער פאַרייזאַר מאַכט דאָס די פעסטסטע הויט פאַרמאַכט אויף אויף אַנגעלעך נאָ. נעדענקט די אַדרעסאַ 26 וואַרשאַווסקע 26

אין הויף, 2-טען אַנגאַנג, לינקס פאַרסאַר.

מאַכט אויך שיפּאָ-וועלער- מאַ-מעס- און פּיליז-הויטע אין אַלע פאַרבען און פאַרבען אויפן אויסאַרבייטונג. דער פּרייז איז אַנדער אויף אַ קורצער צייט.

„TOBA"

מאַטראַצע

6 זל.

מעבעל

יעדער אייניגער האָט זיך איבערצייגט, אַז מאַר דיזאַנעס, פּעלצען, נאָ-מאַשינען, נאַרדעראָבן א.ז.ו. צוהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנאַ)

אין מעבעל-געשעפט (פריוו. וואוינ.) שענקעוויטש 29 בײַ מיר איז שטענדיג פאַרש. געגוטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פאַרקויפען.

שרייבען

עהן און שבעל

לערנט אויס דער בעריהמטער

כאַלינראַ ל. בערמאַן

אין 15 לעקציעס. אויך ווערט געלערנט בוך אַ יודישען בריף דעם וואָס קען גאַרנישט. זאָוואַרזאַ 19 פּר. 1 שע.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek, Tel. 19-26.

Od dnia 5-go marca do poniedziałku dnia 12 marca 1928 r. włącznie

Dla dorosłych! Dla dorosłych!

Douglas Fairbanks

w filmie p. t.

„CZARNY PIRAT"

Następny progr.: Gracz w szachy

Dla młodz. początek seansów o g. 2 i 4 pp.

Ceny miejsc: dla dor. I—70, II—60, III—30 gr.

dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

עלמכטער פעלדשער

מ. ראַזענצווייג

וואַסאַרניאַ 29. — גרעסטער מיליאָנער בעלדשער אין פּאָלען

איז צוריקגעקעהרט.

לעטשניצע

פון דאַמטוירים - ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער סאַבינעט

אויף גוטערס מאַרק

פּיעטריקאָווער 294 טעל. 22-89

(בײַ דער מאַצעיע פון מאַביטשנאַיע מראַמאָרנע)

נעמען אָן קראַנקע אויף קראַנקהייטען פון אַלע ספּעציאַליטעטען פון 10 פריה ביז 6 נאָכמ.

פּאַקאָ-אימפּונגען, אַנאַליזען, [פון: אורין, סענען-בעבעל (צוקער), שפּוטעכ, א.ז.ו.] אָפּעראַציעס אין אַפּאַרונגעס

אַנ'עצה 3 זל.

וויזיטען אין דער שטאָט

די הייל-קאַסטען און אָפּעראַציעס לויט אָפּ-מאַך. ליכט-בעדער. דורכלויכטונג מיט קוואַרץ. לאַמפּ, רעזעטען. פלעקעריזאַציע, קינסטליכע צעהן, גאָלדענע און פּלאַטין-קראָנען און מעסטען.

יעדען זונטאָג און חגאות ביז 2 אַ זייגער נאָ.

פאַר 3 זל. עלעקטרישע ליכט אין שטוב

קען יעדער בעקומען אויסגעצייכנט לען הענגעליך פאַר יעדען פּ.

פּ. לעוויז,

קאָנסטאַנטינער 58,

פּראַנט-נעוועלע.

בעמ.: עלעקטרישע לאַמפּען און גאַז-שאַפּעס מיט 25% ביליגער פון צענניג.

קאָנגעפירט דורך דער לאָדזער אָלעקטראָטעכניק

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע זיידענע טליתים פאַר טערקישע, יעראַזלאַמער און קאַ-לאַמיער, ווי אויך טליתים-קאַנטס הערט אין דע-טייל, מיט אויסערטיגונג, אויך גאַרטלען. שפּ: ביעס אין ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל בײַ

א. ה. ציטרינאָוטסקי

קאַמענע 1, אין 2. טויער, פאַרטער.

בעמ.: פ הערען אויך אַנגענעהמען אַלע טליתים צו הענען.

מעבעל

מעבעל

מעבעל